

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Salmonella bij pluimvee

Informatie over de ziekte en de procedures van de NVWA voor de dierhouder

NVWA Incident Crisiscentrum (NVIC)
Telefoon: 088 223 3773
E-mail: vic@vwa.nl
www.nvwa.nl/

Inleiding

Deze folder geeft uitleg over wat de NVWA Incident en Crisiscentrum (NVIC) doet als bij uw dieren salmonella wordt vermoedt. Verder geeft deze folder algemene informatie over salmonella.

Informatie over de ziekte bij dieren

Algemeen

Salmonella is van de meest voorkomende ziekten die veroorzaakt wordt door een bacterie die van (landbouw)huisdieren afkomstig is. Salmonella is een zoönose. Dit betekent dat de bacterie kan worden overgedragen van dier op mens en bij de mens ziekte kan veroorzaken.

Overdragen van de bacterie

Veel dieren hebben van nature salmonella-bacteriën in hun darmen zitten. Bijvoorbeeld kippen, varkens, koeien, knaagdieren maar ook reptielen en voliërvogels. Als legkippen besmet zijn, kan de bacterie soms ook in verse eieren voorkomen. Via de mest van besmette dieren kan de bacterie terecht komen op het land of in het water. Van daaruit kan salmonella weer op voedsel het voedsel belanden. Bijvoorbeeld omdat groenten en fruit worden besproeid met water waar de bacterie in zit. Als een dier geslacht wordt, kan de bacterie vanuit de darmen of vanuit de omgeving (het slachthuis) op het vlees terechtkomen.

Ziekteverschijnselen bij dieren

Dieren zijn vaak drager van de Salmonella bacterie en worden daar meestal niet ziek van. Als dieren wel ziek worden vertonen zij min of meer dezelfde verschijnselen als de mens zoals koorts, diarree, gewrichtsontsteking of bloedinfecties. Drachtige dieren kunnen aborteren.

Monitoring

Om besmetting met en verspreiding van salmonella te voorkomen, moeten pluimveebedrijven met vermeerderingsdieren, vleeskuikens, vleeskalkoenen, legkippen volgens een bepaald schema onderzoek (laten) doen naar salmonella op het bedrijf.

Ook diervoeders en voedingsmiddelen worden gecontroleerd op de aanwezigheid van salmonella bacteriën. In het Warenwetbesluit Bereiding en behandeling van levensmiddelen en in de Europese Verordening microbiologische criteria is bepaald of in een product salmonella mag zitten en zo ja, hoeveel.

Hygiëne

Om besmetting met salmonella te voorkomen, moeten productiebedrijven en verwerkingsbedrijven voldoen aan Gidsen voor de goede praktijk en/of Hygiënecodes (HACCP). Dat geldt voor boerderijen, bedrijven in veevoer en levensmiddelen tot en met de detailhandel.

Informatie over de ziekte bij mensen

Salmonellose komt wereldwijd veel voor. Binnen Nederland komt dat jaarlijks neer op ongeveer 50.000 gevallen van acute buikgriep, waarvan overigens maar een klein deel naar de huisarts gaat.

Overdracht ziekte van dier naar mens

Meestal verloopt de besmetting naar de mens via het eten van onvoldoende verhitte eieren, rauwe vleesproducten en, of voedingsmiddelen die hiermee zijn bereid of mee in aanraking zijn gekomen (kruisbesmetting). In slechts 5 tot 10% van de gevallen raakt de mens besmet door direct contact met besmette dieren.

Ziekteverschijnselen bij mensen

Meestal duurt het zo'n 1 à 2 dagen voordat iemand ziek wordt nadat salmonella is opgelopen. Klachten zijn diarree, buikpijn en koorts. Hoofdpijn en spierpijn kunnen ook voorkomen. Bij heftige diarree ontstaat het risico op uitdroging, vooral bij risicogroepen: oudere mensen, jonge kinderen, zwangeren en mensen met een verminderde weerstand. Zolang er geen uitdrogingsverschijnselen optreden is er meestal geen behandeling nodig. Bij ernstige klachten is

een huisarts bezoek gewenst, zeker bij de risicogroepen.
Bent u eenmaal ziek, dan duurt het 2 tot 7 dagen voor u weer beter bent.

Mensen kunnen andere mensen besmetten.

Behandelen van de ziekte bij de mens

De klachten gaan meestal vanzelf over. Alleen ernstig zieke patiënten moeten behandeld worden. Hierbij is het belangrijk om voldoende vocht en mineralen te geven. Soms wordt een antibioticum voorgeschreven.

Voorkómen

Wie eenmaal ziek is van salmonella, kan veel vocht verliezen door diarree of overgeven. Pas dus op voor uitdroging. En zorg dat u geen andere mensen besmet, want de bacterie zit nu ook in uw ontlasting. Goede hygiëne is dus extra belangrijk.

Tips:

- Zorg voor schone handen (handen wassen), schoon gereedschap en schone hand- en vaatdoeken.
- Eet geen gerechten waar rauwe eieren in zitten zoals bavarois, mousse of zelfgemaakte mayonaise.
- Eet alleen gekookte of gebakken eieren als het eiwit en eigeel gestold zijn.
- Ontdooi vlees in de koelkast, niet op het aanrecht.
- Zorg dat gekookt eten niet opnieuw besmet raakt.
- Leg geen eten op de snijplank waar net rauw vlees of kipfilet op heeft gelegen.
- Bewaar het rauwe eten apart van het gekookte eten.

Afhandelingsprocedure verdenking door NVIC

In de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren (GWWD) staat dat salmonella gemeld en bestreden moet worden. Het NVIC voert deze bestrijding uit.

Melding

Indien u of uw dierenarts salmonellose vermoedt, wordt dit gemeld aan het NVIC op telefoonnummer 045-5463188.

Ook een laboratorium moet melden wanneer er uit een test of een ander onderzoek de aanwezigheid van salmonella wordt vastgesteld.

Officiële verdenking

Bij een officiële verdenking gaan wettelijke maatregelen van start die bedoeld zijn om te voorkomen dat salmonella verder wordt verspreid. U bent verplicht om aan deze maatregelen mee te werken.

De locatie waar de dieren zijn, blijft "verdacht" totdat er bewijs is dat uw dieren geen salmonella bij zich hebben.

Afhandeling verdenking

Na een melding van salmonella zal het NVIC zo snel mogelijk maatregelen nemen om te voorkomen dat de ziekte wordt overgedragen naar mens en/of dier. Het NVIC stuurt een dierziektedeskundige naar de locatie met de verdachte dieren. Hij/zij kijkt welke dieren ziek en gezond zijn en telt de aanwezige dieren (ook andere diersoorten). Ook informeert hij/zij of de betrokken mensen ziek zijn. Daarnaast verzamelt hij/ zij materiaal voor onderzoek. Dit materiaal wordt opgestuurd naar het laboratorium van de NVWA/GD.

Uitslagen/ bevindingen

De eerste resultaten van het onderzoek zijn na 7-10 werkdagen bekend. U wordt hierover op de hoogte gesteld door het NVIC. Wanneer de testuitslag goed is, heft het NVIC de verdenking op. De getroffen maatregelen komen dan te vervallen. Wanneer de testuitslag slecht is, krijgen uw dieren de status "besmet". Er gaan dan nog meer maatregelen van start.

Maatregelen

Verdenking

Over de verdenking en de maatregelen ontvangt u een officiële brief. De burgemeester van de gemeente waar de verdachte dieren zijn gevonden

en de GGD krijgen een kopie van deze brief. Tijdens de verdenkingsfase mag u geen dieren en/of eieren afvoeren.

Besmetting

Wanneer uit het onderzoek blijkt dat uw dieren besmet zijn met salmonella, zal het NVIC u onmiddellijk op de hoogte brengen. Tevens geven zij aan welke maatregelen verder nodig zijn.

Kosten

De inzet van het NVIC, de dierziektedeskundige en het laboratoriumonderzoek worden voor vermeerderingsbedrijven niet bij de houder in rekening gebracht. Een aangevraagd verificatie onderzoek voor legpluimbedrijven moet door de houder zelf betaald worden.

Wanneer legpluimvee besmet blijkt met salmonella en besloten wordt de dieren logistiek te laten slachten, wordt met ingang van 1 januari 2015 geen vergoeding meer gegeven voor waardeverlies zoals gebruikelijk was bij het veeziektefonds van Productschap Pluimvee en Eieren.

Vragen

Mocht u na het lezen van deze folder nog vragen hebben, dan kunt u de website van de NVWA raadplegen (www.nvwa.nl – dierziekte). Tijdens kantooruren kunt u ook contact opnemen met het NVIC op telefoonnummer 088 223 3773. Indien u vragen heeft over salmonella en uw eigen gezondheid kunt u de GGD in uw regio raadplegen (www.ggd.nl).